

XIII. FN's 22. Generalforsamling 2. del.

3. Sikkerhedsrådet bekræfter den i pagtens artikel 51 hjemlede ret til individuelt eller kollektivt selvforsvar i tilfælde af væbnet angreb mod et FN-medlem, indtil Sikkerhedsrådet har taget de fornødne skridt til sikring af international fred og sikkerhed.

I de erklæringer, som USA, Sovjetunionen og Storbritannien skulle afgive i forbindelse med resolutionen, hedder det bl. a., at kernevåbenaggression eller trussel herom vil skabe en helt ny situation, og at de kernevåbenmagter, som er faste medlemmer af Sikkerhedsrådet, i denne situation må gribe til øjeblikkelig handling gennem Sikkerhedsrådet for at tage de nødvendige skridt til imødegåelse af en sådan aggression eller trussel i overensstemmelse med FN-pagten. Erklæringen indeholder dernæst et tilsagn om, at de pågældende kernevåbenmagter i tilfælde af, at en ikke-kerne-våbenmagt, som har undertegnet ikke-spredningsaftalen, bliver offer for en kernevåbenaggression eller trussel herom, vil søge at få Sikkerhedsrådet til at yde øjeblikkelig bistand.

Det hedder endelig i garantierklæringen, at det forudsættes, at sikkerhedsrådsresolutionen støttes af andre permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet, som er kernevåbenmagter, og som har til hensigt at underskrive ikke-spredningsaftalen. Det er med denne formulering taget i betragtning, at Frankrig og Kina ikke forventes at ville underskrive aftalen.

Den væsentligste kritik blev rettet mod den foreslåede garantiordnings positive udformning. Flere lande beklagede, at der i ikke-spredningsaftalen end ikke fandtes en henvisning til operative paragraf 2 i Generalforsamlingens resolution 2153 (XXI), hvorefter kernevåbenmagterne skulle afholde sig fra brug af kernevåben mod ikke-kerne-våbenmagter (negativ udformning).

Fra øst- og vesteuropæisk side erkendtes det, at de foreslåede garantier ikke ydede ikke-kerne-våbenmagterne fuldstændig sikkerhed, men at det under de herskende politiske forhold ikke havde været muligt at udforme garantierne anderledes.

Indien kritiserede, at sikkerhedsgarantierne som modydelse var knyttet sammen med undertegnelse af aftalen; dette var i strid med FN's pagt, som i relation til spørgsmålet om opretholdelse af fred og

sikkerhed ikke diskriminerede mellem lande, afhængigt af om de havde undertegnet en bestemt aftale eller ej.

Det blev endvidere kritiseret, at det vagt definerede begreb aggression var blevet bragt i anvendelse som kriterium for, om de tre kernevåbenmagter havde pligt til at handle eller ej. Ikke blot havde det været umuligt i teorien at definere dette begreb, men erfaringen havde vist, at Sikkerhedsrådet på grund af modstående politiske interesser i konkrete situationer ikke havde været i stand til at udpege angriberen. Sidstnævnte argument blev især fremhævet af de arabiske lande. Der udtaltes endvidere frygt for, at vetoreglen ville lamme garantiernes effektivitet.

De afrikanske lande bragte garantiernes værdi i relation til problemerne i det sydlige Afrika ind i billedet. Under henvisning til ineffektivitet fra FN's side i dette spørgsmål som følge af de vestlige landes holdning stillede man sig tvivlende overfor, om disse lande ville opfylde deres forpligtelse i henhold til garantierne over for de afrikanske lande, såfremt disse en dag skulle blive udsat for nuklear aggression fra Sydafrikas side. Zambia angreb i den forbindelse Storbritannien for ikke at have opfyldt sine forpligtelser over for flertallet af Sydrhodesias befolkning og for at have fragået den forpligtelse, det havde påtaget sig, til økonomisk at bistå Zambia til at modstå virkningerne af sanktionerne mod Sydrhodesias oprørsregering.

V. Danmarks indlæg i generaldebatten.

På Danmarks vegne talte minister for nedrustningsspørgsmål K. Helveg Petersen den 7. maj 1968 i 1. udvalg.

Ministeren udtalte, at den danske regering anså det fremlagte aftaleudkast, for tilfredsstillende og følgelig var rede til at underskrive aftalen, så snart den åbnedes for undertegnelse. Som en naturlig konsekvens af denne holdning var Danmark at finde blandt medforslagsstillerne til resolutionsforslaget, der godkendte aftalen og anmodede depositarmagterne om at åbne den for undertegnelse snarest muligt.

Kritik var blevet rettet mod aftaleudkastet for at være diskriminatorisk over for ikke-kerne-våbenmagterne, men en ikke-spredningsaftale måtte isoleret betragtet